

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Asan/28/2019
Identifikačné číslo spisu: 1016202627
Dátum vydania rozhodnutia: 14.01.2020
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1016202627.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Mgr. Viliama Pohančeníka (sudca spravodajca) a sudcov JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Moniky Válašikovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Urbariát, Pozemkové spoločenstvo Hačava, IČO: 42 328 021, Hačava 30, Turňa nad Bodvou, zastúpený: Mgr. Juraj Hudák, LL.M., advokát, Staré Grunty 18, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Dobrovičova 12, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2827/2016-640 zo dňa 23.09.2016, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/283/2016-71 zo dňa 07.03.2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/283/2016-71 zo dňa 07.03.2019 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 2827/2016-640 zo dňa 23.09.2016 z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Z žalobcovi priznáva voči žalovanému právo na úplnú nahradu trov kasačného konania, ako aj konania pred krajským súdom.

Odôvodnenie

I.

1. Žalobca dňa 20.05.2015 podal na regionálnom pracovisku Pôdohospodárskej platobnej agentúry (ďalej aj len „PPA“) v Košiciach Jednotnú žiadosť na rok 2015, registrovanú v Integrovanom administratívnom a kontrolnom systéme pod číslom 7070010124, ktorou požiadal o poskytnutie podpory formou jednotnej platby na plochu a platby na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie na užívanú výmeru 1,80 ha. Podaním žiadosti začalo správne konanie vo veci poskytnutia podpory žalobcovi.

2. Po uskutočnení kontrol zameraných na overenie podmienok oprávnenosti na poskytnutie podpory žalobcovi podľa delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 640/2014 (ďalej aj len „DNK (EÚ) č.

640/2014“) a vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 809/2014 v nadväznosti na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 súvisiacich so schválením platby, zistila PPA nezrovnalosti, ktoré oznámila žalobcovi a súčasne ho vyzvala, aby potvrdil výmery zodpovedajúce skutočnému stavu v prílohe zaslaného oznámenia - Špecifikácii nezrovnalostí v časti „Potvrdená výmera“. Žalobca na oznámenie nereagoval. Vykonanými krížovými kontrolami totiž PPA zistila, že diel pôdneho bloku (ďalej aj len „DPB“) Hačava 1602/1 nahlásený žalobcom, je tiež predmetom jednotnej žiadosti žiadateľov PATRIS STAV, s.r.o., Moldava nad Bodvou, (Dotknutou osobou 1), žiadateľa EGH, s.r.o., Bratislava, (Dotknutou osobou 2) a žiadateľa EGDH, s.r.o., Bratislava, (Dotknutou osobou 3). Vykonaním ďalšej krížovej kontroly PPA zistila, že na žiadosti pretrváva nezrovnalosť a v záujme overenia dodržiavania podmienok vykonala u žalobcu dňa 28.04.2016 za jeho prítomnosti kontrolu na mieste (ďalej aj len „KNM“). Po vykonaní KNM u žalobcu zistila, že právo užívania k predmetným kultúrnym dielom (ďalej aj len „KD“) je sporné medzi žalobcom a Dotknutými osobami 1, 2, 3.

3. PPA podľa § 16b zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 543/2007 Z. z.“) následne vyzvala žalobcu a Dotknuté osoby 1, 2, 3, aby z dôvodu zisteného rozporu predložili doklady preukazujúce splnenie zákonom stanovených podmienok na predmetných KD a doklady preukazujúce ich právo na užívanie sporných KD. PPA tak zistila, že všetky subjekty disponujú dokladmi preukazujúcimi užívacie právo k poľnohospodárskym pozemkom na dotknutom DPB. Žalobca svoje užívacie právo odvodzuje najmä od vlastníckych práv vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti združených v pozemkovom spoločenstve a Dotknuté osoby 1, 2, 3 odvodzujú svoje užívacie právo k sporným DPB z nájomných zmlúv uzatvorených s prenajímateľom Urbariát Hačava, družstvo. Podľa PPA tak všetky subjekty preukázali právo užívať dotknutý DPB relevantnými dokumentami.

4. PPA rozhodnutím č. 500/1679/21020/2015 dňa 28.06.2016 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“) neschválila poskytnutie podpory formou jednotnej platby na plochu a súčasne uložila žalobcovi dodatočnú sankciu 238,28 eura podľa čl. 19 DNK (EÚ) č. 640/2014, platby na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie podľa čl. 28 ods. 1 DNK (EÚ) č. 640/2014.

5. O odvolaní žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu rozhodol žalovaný rozhodnutím č. 2827/2016-640 zo dňa 23.09.2016 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“) tak, že odvolanie zamietol a prvostupňové rozhodnutie PPA potvrdil. Žalovaný vyhodnotil postup PPA ako súladný so zákonom č. 543/2007 Z. z., ako aj s nariadením vlády SR č. 342/2014 Z. z., nakoľko platbu SAPS a platbu za ekologizáciu je možné poskytnúť výlučne na výmeru pôdy, na ktorú má žiadateľ platný vlastnícky, nájomný alebo užívateľský vzťah, ktorú má k dispozícii k 31. máju príslušného roka, nie je predmetom sporu a zároveň je v príslušnom roku obhospodarovaná, pričom žiadateľ plní aj všetky ostatné kritériá oprávnenosti. PPA oprávnené podľa § 16c ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z. konštatovala spornosť v práve užívania, pretože nebolo preukázané právo užívania podľa § 16b ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z., keďže medzi žiadateľom a Dotknutými osobami 1, 2, 3 je zrejмый spor ohľadom práva užívania časti sporného KD. Žiadateľovi bolo zistené nadhodnotenie na spornom KD na základe spornosti v práve užívania podľa § 16c ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z., ako aj na základe vykonaného merania.

II.

6. Žalobca podal proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného správnu žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1S/283/2016-71 zo dňa 07.03.2019 tak, že žalobu zamietol a žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

7. V odôvodnení rozsudku krajský súd popísal skutkový stav, ktorý predchádzal rozhodnutiu prvostupňového orgánu, ako aj priebeh celého administratívneho konania. Uviedol, že žalobca predložil PPA zmluvu o pozemkovom spoločenstve vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti a potvrdenie Okresného úradu Košice - okolie o tom, že žalobca je vedený ako správca a obhospodarovateľ spoločnej nehnuteľnosti. V súvislosti s preukazovaním práva užívať sporné DPB žalobca poukázal aj na

právoplatné a vykonateľné rozhodnutia súdov: uznesenie Okresného súdu Košice I. č. k. 36C/261/2010-48 zo dňa 04.01.2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Co/314/2010-86 zo dňa 28.12.2010, uznesenie Okresného súdu Košice č. k. 28Cbr/22/2010-256 zo dňa 11.04.2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/134/2011-369 zo dňa 30.06.2011, uznesenia NS SR sp. zn. 7Cdo/59/2011 zo dňa 17.08.2011, sp. zn. 4Obdo/47/2011 zo dňa 30.09.2011 a sp. zn. 4Obdo/21/2012 zo dňa 30.04.2012. Predbežnými opatreniami bolo subjektu Urbariát Hačava, družstvo uložená povinnosť predbežne sa zdržať nakladania akýmkoľvek spôsobom s nehnuteľnosťami zapísanými v k. ú. O., O., K. na presne vymedzených listoch vlastníctva a to až do právoplatného skončenia veci sp. zn. 28Cbr/22/2010. Konštatoval, že Urbariát Hačava, družstvo previedol v prospech Dotknutých osôb 1, 2, 3 viac práv, než s ktorými bol oprávnený v relevantnom období roku 2015 disponovať. Na tieto skutočnosti žalobca poukazoval v správnom konaní, hoci v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia absentujú. Mal za to, že Dotknuté osoby 1, 2, 3 tak nemohli legitímne preukázať svoje užívacie právo. Žalovaný nepostupoval v súlade s § 16b zákona č. 543/2007 Z. z. a správnym poriadkom, keď pri skúmaní užívacieho práva k nehnuteľnostiam tvoriacim sporné DPB neprihliadol na skutočnosť, že Dotknuté osoby 1, 2, 3 preukazujú svoje užívacie právo na základe právneho úkonu (nájomnej zmluvy), obsahom ktorého bol väčší rozsah prenosu práv, než ktorými prevádzajúci disponoval, nakoľko predbežnými opatreniami mu uvedená dispozícia bola zakázaná. S poukazom na § 40 správneho poriadku deklaroval skutočnosť, že správny poriadok nerozlišuje vo vzťahu k záväznosti jednotlivé druhy rozhodnutí napríklad takým spôsobom, aby vylučoval predbežné opatrenie - uznesenie súdu o dočasnej úprave vzťahov. Odôvodnenie žalovaného, že nie je orgánom príslušným na určenie platnosti resp. neplatnosti nájomných zmlúv či podnájomných zmlúv, je neopodstatnené. Podľa žalobcu primárnym cieľom správneho orgánu má byť priame schválenie poskytnutia podpory, teda pozitívne rozhodnutie vo veci. Za tým účelom je správny orgán oprávnený a zároveň povinný v rámci svojich možností odstrániť prípadnú existujúcu spornosť tým, že na základe posúdenia predložených dôkazov identifikuje oprávneného užívateľa. Rozhodnutie o neschválení podpory pre všetkých žiadateľov, teda negatívne rozhodnutie vo veci, má byť až sekundárnym rozhodnutím, ak spornosť nemožno odstrániť ani vyššie uvedeným spôsobom. Mal za to, že nekonanie uvedeným spôsobom a nerešpektovanie účinkov právoplatných a vykonateľných predbežných opatrení zo strany žalovaného i PPA spôsobili podstatný zásah do jeho práv, nakoľko mali podstatný vplyv na rozhodnutie o merite veci v správnom konaní.

8. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Uviedol, že základnou podmienkou poskytnutia platby SAPS a platby za ekologizáciu, je obhospodarovanie pôdy, ktorú žalobca nahlásil v Jednotnej žiadosti na rok 2015 a ktorú má k dispozícii k 31. máju príslušného roka. Obhospodarovanie musí pritom každý žiadateľ o poskytnutie podpory vykonávať na výmere minimálne 1,00 ha, pričom DPB príslušného druhu musí dosahovať výmeru najmenej 0,3 ha plochy. Žalobca bol povinný splniť všetky kritéria oprávnenosti poskytnutia požadovaných podpôr kumulatívne. Žalobcovi bolo KNM zistené nadhodnotenie na sporných KD na základe spornosti v práve užívania podľa § 16c ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z., ako aj na základe merania vykonaného PPA prístrojom GPS a preukázania obhospodarovania sporného KD žalobcom. Uviedol, že nie je oprávnený v zmysle platnej vnútroštátnej a európskej legislatívy brať v správnom konaní o poskytnutí podpory v poľnohospodárstve do úvahy predbežné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Košice I. č. k. 36C/261/2010-48 zo dňa 04.10.2010 v právnej veci týkajúcej sa sporu o zrušenie právneho subjektu - Urbariát Hačava, družstvo. Žalobca, ako aj Dotknuté osoby 1, 2, 3 boli v priebehu správneho konania vyzvaní na potvrdenie skutočnej výmery sporného KD a nič im nebránilo v tom, aby v priebehu KNM uzavreli dohodu týkajúcu sa sporného KD. K žalobcovej námietke týkajúcej sa tvrdenia, že PPA a žalovaný majú určitú prieskumnú právomoc v zmysle § 16 zákona č. 543/2007 Z. z., ktorej cieľom má byť odstránenie zistenej spornosti vo veci právneho vzťahu žalobcu a sporných subjektov, žalovaný konštatoval, že ani PPA ani žalovaný nie sú orgánmi príslušnými na určenie platnosti či neplatnosti predložených nájomných, či podnájomných zmlúv, riešenie vlastníckych/užívacích sporov, či rozhodovanie o existencii/neexistencii právnych subjektov, o ktorých v danom prípade rozhoduje súd.

9. Krajský súd citoval § 16b ods. 1, 2, § 16c ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z. a § 3 ods. 2, 4 a 5, § 23 ods. 1, § 32 ods. 1, § 40 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) (ďalej aj

len „správny poriadok“). Konštatoval, že žalovanému a PPA bola daná pôsobnosť v súvislosti s poskytovaním podpôr, o ktorých poskytnutí rozhoduje PPA v správnom konaní. Za tým účelom sú preto žiadatelia o poskytnutie podpory povinní splniť platnou legislatívou stanovené podmienky na poskytnutie podpory a okrem toho musí byť preukázané obhospodarovanie a existencia vlastníckeho, nájomného alebo užívacieho práva k deklarovanej pôde. K poskytnutiu podpôr, o ktoré žiadal žalobca, teda nedochádza automaticky. V správnom konaní žalobca i sporné subjekty preukázali vlastnícke resp. užívacie právo k spornému KD, ktoré bolo správne vyhodnotené ako sporné. Krajský súd rovnako ako žalovaný zastal právny názor, že PPA a ani žalovaný nie sú orgánmi príslušnými na určenie platnosti či neplatnosti predložených nájomných zmlúv, resp. na riešenie vlastníckych sporov. V zmysle § 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj len „O.s.p.“), účinného v čase rozhodovania prvostupňového správneho orgánu a následne Civilného sporového poriadku (účinného od 01.07.2016), v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Žalovaný s právomocou stanovenou v § 3 a ani PPA s právomocou upravenou v § 7 zákona č. 543/2007 Z. z., nie sú orgánmi oprávnenými rozhodovať o platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov záväzkovej povahy, nakoľko takáto kompetencia neprináleží im, ale súdom. Preto, keď žalovaný a prvostupňový správny orgán dospeli k záveru, že je tu zrejmy spor ohľadom práva užívania časti sporného KD, potom v súlade s § 16c ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z. správne žalovaný určil, že ide v danom prípade o spornosť v práve užívania sporného KD. Žalovaný nebol oprávnený skúmať platnosť nájomných zmlúv. Z uvedeného dôvodu je preto námietka žalobcu ohľadne nerešpektovania zákonného postupu žalovaného pri vydávaní napadnutého rozhodnutia, keď nebral do úvahy uznesenie o nariadení predbežného opatrenia, právne irelevantná.

III.

10. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodnil tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej aj len „S.s.p.“)).

11. Žalobca v kasačnej sťažnosti označil za kľúčovú skutočnosť, že Urbariát Hačava, družstvo prenajalo sporné KD Dotknutým osobám 1, 2, 3 napriek tomu, že mu to predbežné opatrenia v danom čase zakazovali. Z ustanovenia § 16b ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z. vyplýva, že priamo zákon ukladá PPA povinnosť skúmať užívacie právo dotknutých osôb k sporným KD. PPA mala vedomosť o tom, že Dotknuté osoby 1, 2, 3 preukazovali užívacie právo na základe nájomných zmlúv uzatvorených medzi nimi ako nájomcami a Urbariátom Hačava, družstvo ako prenajímateľom a to napriek tomu, že prenajímateľ k takémuto úkonu nebol v dôsledku predbežných opatrení oprávnený.

12. Na určenie toho, ktorá osoba je oprávnená užívať sporné KD (žalobca alebo sporné subjekty) nemusela PPA ani žalovaný v správnom konaní posudzovať platnosť alebo neplatnosť predložených nájomných zmlúv. K záveru o tom, že Dotknuté osoby 1, 2, 3 v správnom konaní nepreukázali užívacie právo k sporným KD, stačila jednoduchá a základná právna úvaha o tom, že Dotknuté osoby 1, 2, 3 nie sú oprávnené sporné KD užívať, keďže osoba, ktorá im sporné KD prenajala, nebola v dôsledku predbežných opatrení oprávnená im sporné KD prenajať. Podnájomná zmluva, resp. mandátna zmluva bez príslušnej nájomnej zmluvy uzatvorená medzi Družstvom CEVY, resp. mandatárom a vlastníkom pozemkov tvoriacich sporné KD, nemôže byť dôkazom údajného užívacieho práva sporných subjektov k sporným KD. Dotknuté osoby 1, 2, 3 nepreukázali v správnom konaní o ich jednotnej žiadosti užívacie právo k sporným KD, pričom PPA a žalovaný nemuseli posudzovať platnosť alebo neplatnosť zmlúv o užívaní sporných KD. Žalobca bol jediným oprávneným užívateľom sporných KD.

IV.

13. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhol túto ako nedôvodnú zamietnuť. Stotožnil sa s právnym posúdením veci krajským súdom. Poukázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu a zdôraznil, že nie je oprávneným orgánom brať do úvahy predbežné opatrenia v priebehu správneho konania o poskytnutí podpory v poľnohospodárstve, nakoľko v predmetnom konaní skúmal, či boli kumulatívne splnené zákonné podmienky na poskytnutie žalobcom požadovaných podpôr. Žalovaný nie je oprávnený rozhodnúť o platnosti predložených nájomných, či podnájomných zmlúv, nakoľko tieto otázky, ako aj vyriešenie vlastníckych/užívateľských sporov patrí do výlučnej právomoci súdu.

V.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej aj len „kasačný súd“) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 455 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného č. 2827/2016-640 zo dňa 23.09.2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

15. Kasačný súd sa čiastočne stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu a nebude zbytočne opakovať detaily správne popísaného skutkového stavu a citáciu ustanovení právnych predpisov krajským súdom. S ohľadom na vymedzenie sťažnostných bodov pripadlo kasačnému súdu posúdiť, či krajský súd postupoval po právnej stránke správne pri vyhodnotení skutkového stavu zisteného správnymi orgánmi a pri interpretácii relevantných zákonných ustanovení hmotného i procesného práva. Tvrdená nezákonnosť spočívajúca v nesprávnom právnom posúdení veci súdom v predchádzajúcom konaní spočíva buď v tom, že na správne zistený skutkový stav je aplikovaná nesprávna právna norma, popr. je síce aplikovaná správna právna norma, ale táto je nesprávne vyložená. Vzťah medzi skutkovým zistením a právnym posúdením možno charakterizovať tak, že ide o aplikáciu právnej normy na konkrétny prípad alebo situáciu. Tvrdenú nezákonnosť vidí sťažovateľ v nezohľadnení predbežných opatrení súdu, a teda v nesprávnom posúdení kľúčovej skutočnosti, že Urbariát Hačava, družstvo prenajalo sporné KD dotknutým osobám 1, 2, 3 napriek tomu, že mu to predbežné opatrenia v danom čase zakazovali.

16. Rozhodnutia vo veci konajúcich správnych orgánov, ako aj rozsudok krajského súdu by boli súladné s právnymi predpismi, ak by neexistovali vyššie uvedené predbežné opatrenia, ktorými bolo subjektu Urbariát Hačava, družstvo uložená povinnosť predbežne sa zdržať nakladania akýmkoľvek spôsobom s nehnuteľnosťami zapísanými v k. ú. O., O., K. na presne vymedzených listoch vlastníctva a to až do právoplatného skončenia veci sp. zn. 28Cbr/22/2010. Predbežné opatrenia však založili kvalitatívne iný právny stav a nie je možné ich nechať bez povšimnutia.

17. Podľa § 16b ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z., ak žiadosť o poskytnutie podpory na tú istú poľnohospodársku pôdu podali viacerí žiadatelia, platobná agentúra ich vyzve, aby v lehote, ktorú im zároveň určí, preukázali plnenie ustanovených podmienok a právo užívania k pôde; právom užívania k pôde sa rozumie právo túto pôdu užívať ako vlastník, nájomca alebo na základe iného právneho dôvodu.

18. Podľa § 16b ods. 2 zákona č. 543/2007 Z. z., ak sa postupom podľa odseku 1 preukáže, že právo užívania k pôde má len jeden žiadateľ, na konanie o jeho žiadosti sa použijú ustanovenia § 16a. O žiadosti ostatných žiadateľov platobná agentúra rozhodne podľa osobitného predpisu.

19. Kľúčovým je § 16c ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z., podľa ktorého, ak žiadosť o poskytnutie podpory na tú istú poľnohospodársku pôdu podali viacerí žiadatelia a postupom podľa § 16b ods. 1 sa zistilo, že právo užívania žiadateľov k pôde je sporné, platobná agentúra na spornej výmere neurčí stanovenú plochu a v súlade s ustanovenými podmienkami rozhodne podľa osobitného predpisu. Proti

rozhodnutiu o poskytnutí podpory zníženej o spornú výmeru nie je prípustný opravný prostriedok.

20. PPA po zistení, že žiadosť o poskytnutie podpory na tú istú poľnohospodársku pôdu podali viacerí žiadatelia, správne týchto vyzvala, aby preukázali plnenie ustanovených podmienok a právo užívania k pôde. PPA tak zistila, že všetky subjekty disponujú dokladmi preukazujúcimi užívacie právo k poľnohospodárskym pozemkom na dotknutom DPB. Žalobca svoje užívacie právo odvodzuje najmä od vlastníckych práv vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti združených v pozemkovom spoločenstve a Dotknuté osoby 1, 2, 3 odvodzujú svoje užívacie právo k sporným DPB z uzatvorených nájomných zmlúv. Podľa PPA tak všetky subjekty preukázali právo užívať dotknutý DPB relevantnými dokladmi.

21. Kasačný súd súhlasí s tým, že PPA a ani žalovaný nie sú orgánmi príslušnými na určenie platnosti či neplatnosti predložených zmlúv, resp. na riešenie vlastníckych sporov. Žalovaný s právomocou stanovenou v § 3 a ani PPA s právomocou upravenou v § 7 zákona č. 543/2007 Z. z. nie sú orgánmi oprávnenými rozhodovať o platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov záväzkovej povahy, nakoľko takáto kompetencia patrí súdom.

22. Kľúčová otázka potom je, aký dopad majú právoplatné a vykonateľné rozhodnutia súdov o nariadení predbežných opatrení na meritum veci. Predbežnými opatreniami bolo subjektu Urbariát Hačava, družstvo uložená povinnosť predbežne sa zdržať nakladania akýmkoľvek spôsobom s nehnuteľnosťami zapísanými v k. ú. O., O., K. na presne vymedzených listoch vlastníctva. Nakladaním sa pritom rozumie aj prenechanie vecí do nájmu, t. j. uzatvorenie nájomnej zmluvy. Zodpovedanie tejto právnej otázky má zásadný význam.

23. Všeobecným účelom predbežných opatrení (do 30.06.2016) bolo zabezpečiť podmienky pre poskytnutie reálnej, účinnej a efektívnej súdnej ochrany účastníkom konania, a to dočasnou úpravou ich pomerov zabraňujúcou možností zhoršenia situácie oprávneného subjektu v čase pred rozhodnutím súdu vo veci samej. Osobitným účelom predbežného opatrenia uvedeného v ustanovení § 76 ods. 1 písm. e/ O.s.p. (v spojení s § 102 ods. 1 veta prvá O.s.p.) bolo zabrániť zhoršeniu právneho postavenia účastníka konania, ku ktorému by mohlo viesť nakladanie s určitou vecou alebo právom. Účelom zákazu nakladať s vecou alebo právom bolo predísť ťažko odvrátiteľnému stavu tým, že súd dočasne, provizórne, rýchlo a efektívne „zakonzervuje“ stav existujúci v čase rozhodovania o predbežnom opatrení.

24. Platnými právnymi úkony sú také prejavy vôle (§ 34 Občianskeho zákonníka), ktoré majú všetky zákonom stanovené náležitosti, ku ktorým patrí aj podmienka dovolenosti konania. Podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Toto ustanovenie teda postihuje sankciou neplatnosti právne úkony contra legem, in fraudem legis a contra bonos mores; vymedzuje tak tri skutkové podstaty nedovolenosti právnych úkonov.

25. Pre právne úkony, ktoré obsahom alebo účelom odporujú zákonu, je charakteristické, že sú v rozpore s výslovným imperatívom (zákazom, príkazom) formulovaným v zákone, prípadne s imperatívom obsahovým, t. j. síce expressis verbis neformulovaným, ale zo zákona priamo vyplývajúcim. Vznik a plnenie z týchto právnych úkonov objektívne právo nepripúšťa, inak povedané, účinky, ktoré s nimi účastníci spájali, nemôžu nastať. Na úroveň výslovného či obsahového zákazu právneho konania možno dať prípady, keď účastníci konania svojimi prejavmi vôle odporujú tomu, čo im rozhodnutím zakázal súd, ak oprávnenie k takémuto zákazu má podklad v objektívnom práve. Typicky ide (išlo) o prípady, keď súd predbežným opatrením podľa § 76 ods. 1 písm. e/ O.s.p. účastníkovi uložil, aby nenakladal s určitými vecami alebo právami.

26. Predbežné opatrenie je ústavné konformným zákonným nástrojom, ktorý sa týka práva (zákazu) disponovať s vecou. Ak má predbežné opatrenie tento účinok skutočne mať, je len absolútna neplatnosť právnym následkom, ktorý vyvolá konanie v rozpore s uloženým zákazom. Neplatnosť je zákonnou sankciou za porušenie takého zákazu, ktorú možno zistiť výkladom, aj keď nie je výslovne kodifikovaná.

27. Zmluva, ktorou sa porušil zákaz nakladania s určitými vecami alebo právami, uložený vykonateľným predbežným opatrením v zmysle § 76 ods. 1 písm. e) O.s.p., je pre rozpor so zákonom absolútne neplatná.

28. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona (ex lege) a pôsobí od začiatku (ex tunc), pričom na absolútnu neplatnosť sa musí prihliadať ex offo. Právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností.

29. Otázke právneho následku porušenia zákazu nakladania s určitými vecami alebo právami, uloženým vykonateľným predbežným opatrením v zmysle § 76 ods. 1 písm. e) O.s.p., sa zatiaľ nevenovala náležitá pozornosť a preto kasačný súd dáva do pozornosti možnosť, že nielen že ide o absolútne neplatný právny úkon pre jeho nedovolenosť, ako je uvedené vyššie, ale aj pre chýbajúcu náležitosť právneho úkonu týkajúcu sa vôle a to nedostatku slobody vôle s poukazom na súdom uložený zákaz nakladania.

30. Obiter dictum kasačný súd uvádza, že právna prax v Českej republike dospela k obdobnému záveru ohľadne následku absolútnej neplatnosti právneho úkonu pri porušení zákazu nakladania a táto právna prax bola následne zohľadnená v ustanovení § 76 ods. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ktoré výslovne označuje právne úkony urobené tým, pre koho je výrok vykonateľného uznesenia o nariadení predbežného opatrenia záväzný, za neplatné, ak nimi bola porušená povinnosť uložená vykonateľným uznesením o nariadení predbežného opatrenia. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veľkom senáte občianskoprávneho kolégia v rozsudku sp. zn. 1 VCdo 1/2017 zo dňa 27.04.2017 uviedol, že zákaz treba interpretovať tak, že sa vzťahuje už aj na samotné uzatvorenie zmluvy.

31. Na základe uvedeného dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného č. 2827/2016-640 zo dňa 23.09.2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vec sa vracia žalovanému do odvolacieho konania, v ktorom opätovne rozhodne o odvolaní žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu prihliadajúc na záväzný právny názor kasačného súdu.

32. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1, 2 v spojení s § 467 ods. 2 S.s.p. tak, že žalobcovi priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov kasačného konania, ako aj trov konania pred krajským súdom, keďže v konaní bol úspešný.

33. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.